

ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี อย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 8 กันยายน 2567
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 8 กุมภาพันธ์ 2568
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 13 มีนาคม 2568

สร้อยเพชร ลิสนิ และ

จิตติพร พระโพธิ์*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการวางแผนทางการเงิน และวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือ ผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงด้วยเครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ การศึกษา รายได้ต่อเดือน ภาระค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน ประกอบด้วย รูปแบบการออมและการลงทุน ผลตอบแทน ระยะเวลา ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ และปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ ประกอบด้วย การจัดสรรเงิน การออมและการลงทุน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การจัดการภาระหนี้สิน และการสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน ขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ และอาชีพหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การวางแผนทางการเงิน คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี ผู้สูงอายุ ภาคกลางตอนล่าง 1

วิธีการอ้างอิง:

สร้อยเพชร ลิสนิ และจิตติพร พระโพธิ์. (2568). ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(2), 87-101.

* ผู้ประสานงานหลัก: amthi18@gmail.com

Financial Planning Factors Affecting the Financial and Valuable Quality of Life of the Elderly in Lower Central Provinces

Received: September 8, 2024

Revised: February 8, 2024

Accepted: March 13, 2025

Sroypet Lissani and

*Thitiporn Prapho**

Faculty of Management Sciences of,
Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

This research aimed at investigating factors influencing financial life planning and factors affecting quality of financial life in a meaningful way in the lower central region. The sample consisted of 400 elderly individuals selected by purposive sampling. The data were collected by using a questionnaire. The statistical analyses included descriptive statistics and inferential statistics, and hypothesis testing through component analysis. The research findings indicated that the factors that having a positive correlation with good financial quality of life were personal factors such as gender, education, monthly income, expenses, and debt obligations; savings and investment factors: savings and investment forms, returns, duration, risks, and financial knowledge; asset preparation factors: money allocation, savings and investments, income-expense planning, debt management, and emergency fund accumulation. While the factors having a negative correlation with good and valuable financial quality of life were age and occupation after entering old age, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Financial Planning, Quality of Financial Life, Elderly Persons, Lower Central Region
Part

Cite this article as:

Lissani, S. & Prapho, T. (2025). Financial Planning Factors Affecting the Financial and Valuable Quality of Life of the Elderly in Lower Central Provinces. *Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University*, 7(2), 87-101.

* Corresponding Author: amthi18@gmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโดยภาวะเจริญพันธุ์ลดลงคนมีอายุยืนขึ้น ทำให้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก คือ การสูงอายุของประชากรทำให้เกิดสังคมผู้สูงอายุ แนวโน้มของดัชนีการสูงอายุของประเทศไทยในช่วง 20 ปี เพิ่มสูงขึ้นเกือบ 6 เท่าตัว โดยปี 2537-2560 มีค่าดัชนีการสูงอายุต่ำกว่า 100 แสดงให้เห็นว่าประชากรสูงอายุนี้น้อยกว่าประชากรเด็ก ในปี 2564 ดัชนีการสูงอายุมีค่าเท่ากับ 120.50 ซึ่งมากกว่า 100 นั่นคือ ประชากรวัยสูงอายุ 120.50 คนต่อประชากรวัยเด็ก 100 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) ในปี 2564 มีผู้สูงอายุในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดและคาดการณ์ว่าปี 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) การเข้าสู่สังคมสูงอายุส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ด้านงบประมาณ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหารประเทศ และด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม อาทิ โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ สัดส่วนของประชากรในวัยแรงงานที่ลดลงซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลิต ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุกำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้น ขณะที่ภาพรวมของประชากรวัยอื่นลดน้อยลงภาครัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากขึ้นและต้องเฉลี่ยเงินส่วนนี้เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุให้ได้รับเงินอย่างทั่วถึงซึ่งอาจทำให้ผู้สูงอายุแต่ละรายได้รับความช่วยเหลือน้อยลง ไม่เพียงพอในการดำรงชีพจนอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชากรที่อาจไม่ได้รับสวัสดิการของภาครัฐอย่างเพียงพอ (สมคิด ยาเคน, 2564) โดยเงินยังชีพของผู้สูงอายุในประเทศไทยเกือบร้อยละ 75 มาจาก 2 แหล่ง คือ เงินสะสมจากการทำงาน และเงินช่วยเหลือจากลูกหลาน จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุ มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ผู้สูงอายุร้อยละ 40 ยังทำงานอยู่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) แม้ว่าผู้สูงอายุร้อยละ 80 ได้รับเบี้ยยังชีพแต่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เมื่อรายได้ไม่เพียงพอก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมโดยจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มี 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี ตามการแบ่งพื้นที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดบริการสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สร้างหลักประกันด้านรายได้ ส่งเสริมการออมวัยหลังเกษียณ จากบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ผู้สูงอายุที่ผ่านมา พบว่า ยังประสบปัญหาหลายประการที่จะช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง (ชมภูษุ นუნาค และปภาวดี มนต์วีรัต, 2565) ผู้สูงอายุยังต้องวางแผนการเงินเพราะเป็นวัยที่มีรายได้ลดลงแต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ยังคงอยู่หรืออาจสูงขึ้น เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งหากไม่มีการวางแผนที่ดีอาจเกิดปัญหาได้ ดังนั้น ควรมีการวางแผนทางการเงิน การหารายได้เพิ่มเติมหรือนำไปลงทุน โดยจัดสรรระยะเวลาให้สัมพันธ์กับรายได้และภาระทางการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) การวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญ ผู้สูงอายุควรมีความรู้ ความเข้าใจการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า (Adam, Frimpong, & Boadu, 2017) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนทางการเงินด้านการออมและการลงทุน การเตรียมตัว ด้านสินทรัพย์

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาสามารถนำไปกำหนดแนวทางและ

ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาค
กลางตอนล่าง 1

เป้าหมายในการวางแผนทางการเงิน และบุคคลทุกช่วงวัยสามารถนำผลการศึกษามาเตรียมความพร้อม
สำหรับการวางแผนทางการเงินในวัยเกษียณอายุเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า
ของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการออมและ
การลงทุน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ และคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ประกอบด้วย
ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน ด้านโอกาสสร้างความมั่งคั่งทางการเงิน

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถึง 70 ปี ที่มีข้อมูล
ผู้สูงอายุทางทะเบียนราษฎร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 4
จังหวัด ได้แก่ นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 677,071 คน
(กระทรวงมหาดไทย, 2564) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากจำนวนประชากรเพื่อกำหนดขนาด
ตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ด้านพื้นที่ เฉพาะพื้นที่ในจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี
จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านเวลา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผู้สูงอายุ บุคคลทุกช่วงวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดแนวทาง
และเป้าหมายในการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการเงิน เช่น การออม รายได้ และค่าใช้จ่ายได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น
2. บุคคลทุกช่วงวัยสามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับ
การวางแผนทางการเงินในวัยเกษียณอายุเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี
3. หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้ความรู้และ
ส่งเสริมให้ข้าราชการ/ลูกจ้าง เตรียมความพร้อมไว้ใช้หลังจากเกษียณ
4. ประโยชน์ด้านวิชาการ เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านวิชาการ โดยผู้ที่สนใจในการทำวิจัยสามารถนำผล
การศึกษาไปใช้อ้างอิง รวมถึงใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยที่เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินสำหรับผู้สูงอายุ
ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน

งานวิจัยนี้มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2 ทฤษฎีคือ 1) ทฤษฎีการวางแผนทางการเงิน อธิบายปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน และนำมาใช้กับการดำเนินชีวิตหรือทฤษฎีพีระมิดทางการเงิน โดยทฤษฎีหลักการวางแผนการเงินระดับสากลกล่าวถึงการเริ่มต้นการวางแผนจากรฐานรากของสามเหลี่ยมการเงิน ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความจำเป็นพื้นฐานและการจัดการความเสี่ยง เป็นส่วนล่างสุดของพีระมิดและจุดเริ่มต้นของการวางแผนการเงิน เป็นส่วนสำคัญและควรมีความพร้อมอยู่เสมอเพราะหากส่วนนี้ล้มเหลวจะทำให้ส่วนอื่น ๆ ที่สูงขึ้นมีโอกาสผิดพลาดตามไปด้วย ส่วนที่ 2 การสะสมความมั่งคั่ง เป็นส่วนของการลงทุนสำหรับเป้าหมายการเงินในอนาคตคือ การวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ การทำธุรกิจใหม่ การเก็บเงินไว้ในยามฉุกเฉินหรือเก็บเงินไว้ในยามเกษียณอายุ ส่วนที่ 3 การลงทุน เป็นขั้นบนสุดของพีระมิดคือ การลงทุนตามความต้องการส่วนบุคคล โดยพิจารณาจากความถนัด รับผิดชอบต่อความเสี่ยงได้ (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2563) และ 2) ทฤษฎีคุณภาพชีวิต อธิบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นการรับรู้และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดย WHOQOL Group (1994) กล่าวว่า เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม

ความหมายของการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนการเงิน คือ การกำหนดเงินรวมทั้งที่สอดคล้องและนำไปปฏิบัติเพื่อให้ไปถึงจุดหมายทางการเงินของแต่ละคน การกำหนดการวางแผนการเงินให้สอดคล้องกับการเงินของบุคคลและอยู่ในพื้นฐานของเป้าหมายของบุคคลนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือทางการเงินที่มี เช่น การซื้อประกันต่าง ๆ เงินปันผลจากหุ้น หรือการลงทุน สิ่งเหล่านี้จำเป็นสำหรับการวางแผนการเงินอย่างมาก (Hallman & Rosenbloom, 2000)

การวางแผนการเงิน คือ กระบวนการในการจัดทำแผนบริหารจัดการเรื่องการเงินส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายชีวิตตามที่ต้องการได้ โดยแผนการเงินจะประกอบด้วย แผนการใช้จ่าย แผนการซื้อสินทรัพย์ แผนประกันภัย แผนการออมและการลงทุน แผนภาษี แผนเกษียณ และแผนมรดก (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

กรมกิจการผู้สูงอายุ ให้ความหมายของผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) กลุ่มผู้สูงอายุสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม (กรจงรักษ์ ชาตรูปภิวิน, 2561) คือ กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน (ไม่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ชอบเก็บตัว ขาดการปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน) และกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม (เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน มีความสามารถในการทำงาน) ช่วงวัยของผู้สูงอายุสามารถแบ่งได้ 4 ช่วง (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549) คือ ไม่ค่อยแก่ ช่วงอายุประมาณ 60-69 ปี ช่วงที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับภาวะเกษียณอายุ แก่ปานกลางคือ ช่วงอายุประมาณ 70-79 ปี ช่วงที่คนเริ่มเจ็บป่วย แก่จริงคือ ช่วงอายุประมาณ 80-90 ปี ช่วงวัยที่ต้องการความช่วยเหลือจากคนรอบข้างมากกว่าวัยอื่น และแก่มาก ๆ คือ ช่วงอายุประมาณ 90-99 ปี ผู้สูงอายุมีจำนวนน้อยที่จะอายุถึง 90 ปี เป็นช่วงที่มีปัญหาสุขภาพมากต้องทำกิจกรรมที่ตนเองพอใจและอยากทำ โดยปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคมแล้ว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เป็นบุคคลที่เกษียณอายุ

นอกจากราชการ รัฐวิสาหกิจหรืองานเอกชน แต่ยังคงดำรงชีวิตต่อไปในสังคม ต้องใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการดำรงชีพ เพื่อการดูแลสุขภาพและคำปรึกษาพยาบาล ทำให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ งานวิจัยของชนินษฐา ต้นสถาวิรัฐ และธฤตพน อุ้วสวัสดิ์ (2560) พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพ ระดับการศึกษา ช่องทางการวางแผนทางการเงิน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้การวางแผนการเงิน ช่องทางในการจัดทำแผนทางการเงินส่วนบุคคล ภาวะเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและรูปแบบการวางแผนทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ สารพัด, ศิริบุษ อินละคร และชไมพร ชินโชติ (2564) พบว่า ประเภทของการวางแผนบริหารการเงินส่วนบุคคลที่กลุ่มวัยทำงานในจังหวัดชลบุรีเลือกใช้มากที่สุดคือการสร้างความมั่งคั่ง (ผ่านการวางแผนเงินออม วางแผนใช้จ่ายเงิน วางแผนหนี้สิน) สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ยาเคน (2564) พบว่า ปัจจัยด้านอัตราผลตอบแทน ปัจจัยด้านทัศนคติในการวางแผนทางการเงิน และปัจจัยด้านการยอมรับความเสี่ยง มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อเตรียมพร้อมส่ววัยเกษียณระดับมาก ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความรู้เรื่องเครื่องมือทางการเงินมีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee, Arumugam and Arfin (2019) พบว่า ปัจจัยด้านสังคมประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านความรู้การเงิน ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงิน และปัจจัยด้านนักวางแผนทางการเงินส่งผลกระทบต่อกรวางแผนทางการเงิน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีการวางแผนทางการเงิน ที่อธิบายปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินและนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้คือ ทฤษฎีที่ระมัดทางการเงิน (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2563) และทฤษฎีคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของ WHOQOL Group (1994) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า
- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการออมและการลงทุนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า
- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถึง 70 ปี ที่มีข้อมูลผู้สูงอายุทางทะเบียนราษฎร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 677,071 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากจำนวนประชากรเพื่อกำหนดขนาดตัวอย่าง ใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 400 คน โดยแบ่งตามสัดส่วนจำนวนประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จำนวน 103 คน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 86 คน จังหวัดราชบุรี จำนวน 103 คน และจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 108 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิด ทั้งแบบเลือกตอบและแบบแสดงความคิดเห็นเป็นระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด และคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 5 ตอนคือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน ตอนที่ 3 ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ ตอนที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า เป็นอันดับสเกล (Ordinal Scale) 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977) และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ .92 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบรัช (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการออมและการลงทุนโดยรวมมีค่าความเชื่อมั่น .951 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์โดยรวม มีค่าความเชื่อมั่น .952 และข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าโดยรวม มีค่าความเชื่อมั่น .954 โดยข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (Nunnally & Bernstein, 1994)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น ได้แก่ แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการวิจัย ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน ตอนที่ 3 ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ และ ตอนที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับ การบรรยายและสรุปผลการวิจัย โดยเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับปัจจัยด้านการออมและ การลงทุน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ และคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า วัดโดยการตั้ง คำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ เลย การแปลผลคะแนนแบ่งระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับปัจจัยโดยนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาแบ่งกลุ่ม คะแนนเป็นอันดับสเกล (Ordinal Scale) 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยสามารถอธิบายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมาคือ เพศชาย มีอายุ 65-70 ปี รองลงมา คือ อายุ 60-64 ปี การศึกษิต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ 10,000-20,000 บาท มีภาระค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ 10,000-20,000 บาท, ไม่มีภาระหนี้สิน รองลงมาคือ มี 40,000 บาทขึ้นไป และประกอบ อาชีพหลังเข้าวัยสูงอายุ อื่น ๆ เช่น ทำนา ค้าขาย รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป

ด้านการศึกษาาระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับปัจจัยด้านการออมและการลงทุน ปัจจัยการเตรียมตัว ด้านสินทรัพย์ และคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเกี่ยวกับปัจจัย โดยรวม

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน			
1. รูปแบบการออมและการลงทุน	1.40	0.64	ระดับต่ำ
2. ผลตอบแทน	1.37	0.62	ระดับต่ำ
3. ระยะเวลา	1.40	0.65	ระดับต่ำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
4. ความเสี่ยง	1.38	0.65	ระดับต่ำ
5. ความรู้ความเข้าใจ	1.57	0.73	ระดับต่ำ
รวม	1.42	0.66	ระดับต่ำ
ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์			
1. การจัดสรรเงิน	1.51	.68	ระดับต่ำ
2. การออมและการลงทุน	1.47	0.68	ระดับต่ำ
3. การวางแผนรายรับ-รายจ่าย	1.50	0.70	ระดับต่ำ
4. การจัดการภาระหนี้สิน	1.45	0.68	ระดับต่ำ
5. การสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน	1.84	0.77	ระดับปานกลาง
รวม	1.55	0.70	ระดับต่ำ
คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า			
1. ด้านสภาพคล่อง	1.66	0.72	ระดับต่ำ
2. ด้านหนี้สิน	1.53	0.71	ระดับต่ำ
3. ด้านโอกาสสร้างความมั่นคงทางการเงิน	1.72	0.79	ระดับปานกลาง
รวม	1.64	0.74	ระดับต่ำ

จากตารางที่ 1 พฤติกรรมเกี่ยวกับปัจจัยด้านการออมและการลงทุน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ และคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า โดยรวม พบว่า

ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.42$, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำทุกข้อ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=1.57$, S.D.=0.73) รองลงมาคือรูปแบบการออมและการลงทุนและระยะเวลา ($\bar{X}=1.40$, S.D.=0.65) ความเสี่ยง ($\bar{X}=1.38$, S.D.=0.65) และผลตอบแทน ($\bar{X}=1.37$, S.D.=0.62) ตามลำดับ

ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.55$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน ($\bar{X}=1.84$, S.D.=0.77) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดสรรเงิน ($\bar{X}=1.51$) รองลงมาคือ การวางแผนรายรับ-รายจ่าย ($\bar{X}=1.50$, S.D.=0.70) การออมและการลงทุน ($\bar{X}=1.47$, S.D.=0.68) และการจัดการภาระหนี้สิน ($\bar{X}=1.45$, S.D.=0.68) ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.64$, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโอกาสสร้างความมั่นคงทางการเงิน ($\bar{X}=1.72$, S.D.=0.79) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสภาพคล่อง ($\bar{X}=1.66$, S.D.=0.72) รองลงมาคือ ด้านหนี้สิน ($\bar{X}=1.53$, S.D.=0.71) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธี Principal Component Analysis (PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett's Test โดยค่า

ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาค
กลางตอนล่าง 1

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) อยู่ระหว่าง 0-1 และสถิติทดสอบที่ 2 คือ
Bartlett's Test of Sphericity ใช้ทดสอบตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า พบว่า
อายุและอาชีพหลังเข้าสู่วัยสูงอายุมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ในทิศทางลบ
คือ อายุและอาชีพหลังเข้าสู่วัยสูงอายุไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า เพศ การศึกษา
รายได้ต่อเดือน ภาระค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า
ในทิศทางบวก คือ เพศ การศึกษา รายได้ต่อเดือน ภาระค่าใช้จ่าย ภาระหนี้สินมีผลต่อคุณภาพชีวิตทาง
การเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมี
คุณค่า สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่า KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.659
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	522.685
	df	21
	Sig.	.000

จากตารางที่ 2 พบว่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่า
เท่ากับ .659 มีค่าใกล้ 1.00 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและเพียงพอของข้อมูล สามารถนำมาใช้วิเคราะห์
องค์ประกอบได้ และจาก Bartlett's Test of Sphericity ยังพบว่าค่า Chi-Square เท่ากับ 522.685
มีนัยสำคัญทางสถิติระดับน้อยกว่า .05 (Sig.<.05) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ
มีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการออมและการลงทุนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี
อย่างมีคุณค่า

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการออมและการลงทุนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่าง
มีคุณค่า พบว่า รูปแบบการออมและการลงทุน ผลตอบแทน ระยะเวลา ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ
มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าในทิศทางบวก คือ รูปแบบการออมและ
การลงทุน ผลตอบแทน ระยะเวลา ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ มีผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี
อย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยด้านการออมและการลงทุนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงิน
ที่ต่ออย่างมีคุณค่า สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.957
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	10602.281
	df	300
	Sig.	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ .957 มีค่าใกล้ 1.00 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและเพียงพอของข้อมูล สามารถนำมาใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้ และจาก Bartlett's Test of Sphericity ยังพบว่าค่า Chi-Square เท่ากับ 10602. มีนัยสำคัญทางสถิติระดับน้อยกว่า .05 (Sig.<.05) แสดงว่าแมทริกซ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง มีความสัมพันธ์กัน 281

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี อย่างมีคุณค่า

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดี อย่างมีคุณค่า พบว่า การจัดสรรเงิน การออมและการลงทุน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การจัดการภาระหนี้สิน และการสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่าในทิศทางบวก คือ การจัดสรรเงิน การออมและการลงทุน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การจัดการภาระหนี้สิน และการสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน มีผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.940
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	9792.299
	df	190
	Sig.	.000

จากตารางที่ 4 พบว่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ .940 มีค่าใกล้ 1.00 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและเพียงพอของข้อมูล สามารถนำมาใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้ และจาก Bartlett's Test of Sphericity ยังพบว่าค่า Chi-Square เท่ากับ 9792. มีนัยสำคัญทางสถิติระดับน้อยกว่า .05 (Sig.<.05) แสดงว่าแมทริกซ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง มีความสัมพันธ์กัน 299

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน
H ₁ ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า	.000	ยอมรับสมมติฐาน
H ₂ ปัจจัยด้านการออมและการลงทุนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า	.000	ยอมรับสมมติฐาน
H ₃ ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า	.000	ยอมรับสมมติฐาน

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน และปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีอย่างมีคุณค่า

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ปัจจัยด้านการออมและการลงทุน โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ผู้สูงอายุไม่มีความรู้ความเข้าใจ รองลงมาคือ ไม่ทราบรูปแบบการออมและการลงทุนและระยะเวลา ความเสี่ยง และผลตอบแทน ตามลำดับ สอดคล้องกับวันธนี สุดศิริ, ภัทรพร ปุณณะตุง และวารีย์ ศรีสุรพล (2563) พบว่า ปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดปัญหาหรือทำให้ไม่สามารถวางแผนทางการเงินได้ ประกอบด้วย การประกอบอาชีพ รายได้หลัก ค่าใช้จ่ายประจำ ภาระหนี้สินที่เกิดจากเงินกู้สถาบันการเงิน และกองทุนต่าง ๆ และการนำเงินฝากธนาคารหรือซื้อสลากออมสิน ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาศักยภาพ การวางแผนทางการเงินคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน สอดคล้องกับวิมลพร สมัครเขตกร และปัญญา ศรีสิงห์ (2563) พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงยามเกษียณอายุคือ ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงิน และด้านภาวะทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับชนิตา ชำนาญเหมา (2564) พบว่า กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงิน ด้านความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การวางแผนทางการเงิน มีผลต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และสอดคล้องกับ Adam et al. (2017) พบว่า ความรู้ทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน การวางแผนเกษียณอายุและการสนับสนุนของครอบครัว ส่งผลกระทบบ่อย่างมีนัยสำคัญต่อสุขภาวะทางการเงินของผู้เกษียณอายุ และผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ควรส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการวางแผนทางการเงินของผู้เกษียณอายุให้สูงสุด

ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การจัดสรรเงิน รองลงมาคือ การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การออมและการลงทุน และการจัดการภาระหนี้สิน ตามลำดับ สอดคล้องกับวันธนี สุดศิริ และคณะ (2563) พบว่า ปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดปัญหาหรือทำให้ไม่สามารถวางแผนทางการเงินได้ ประกอบด้วย การประกอบอาชีพ รายได้หลัก ค่าใช้จ่ายประจำ (ค่าใช้จ่ายจากการประกอบอาชีพ และค่าใช้จ่ายในการผ่อนชำระหนี้) ภาระหนี้สินที่เกิดจากเงินกู้สถาบันการเงิน และกองทุนต่าง ๆ และการนำเงินฝากธนาคารหรือซื้อสลากออมสิน ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการวางแผนทางการเงินคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน

คุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโอกาสสร้างความมั่งคั่งทางการเงิน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านสภาพคล่อง รองลงมาคือ ด้านหนี้สิน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมบุรณ์ สารพัด และคณะ (2564) พบว่า ประเภทของการวางแผนบริหารการเงินส่วนบุคคลที่กลุ่มวัยทำงานในจังหวัดชลบุรีเลือกใช้มากที่สุดคือ การสร้างความมั่งคั่ง (ผ่านการวางแผนเงินออม วางแผนใช้จ่ายเงิน วางแผนหนี้สิน)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า พบว่า อายุและอาชีพหลังเข้าสู่วัยสูงอายุมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ในทิศทางลบ คือ อายุและอาชีพหลังเข้าสู่วัยสูงอายุไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า เพศ การศึกษา รายได้ต่อเดือน ภาระค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ในทิศทางบวก คือ เพศ การศึกษา รายได้ต่อเดือน ภาระค่าใช้จ่าย ภาระหนี้สินมีผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมบูรณ์ สารพัด และคณะ (2564) พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้ประเภทการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านการออมและการลงทุนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า พบว่า รูปแบบการออมและการลงทุน ผลตอบแทน ระยะเวลา ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ในทิศทางบวก คือ รูปแบบการออมและการลงทุน ผลตอบแทน ระยะเวลา ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ มีผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชินิษฐา ต้นสถาวิรัฐ และธฤตพน อุ่สวัสดิ์ (2560) พบว่า ด้านรูปแบบการวางแผนทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Lee et al. (2019) พบว่า ปัจจัยด้านความรู้การเงินส่งผลกระทบต่อการวางแผนทางการเงิน และ Adam et al. (2017) พบว่า ความรู้ทางการเงิน การวางแผนทางการเงินส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อสุขภาวะทางการเงินของผู้เกษียณอายุ และผลการวิจัยบ่งชี้ว่าควรส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการวางแผนทางการเงินของผู้เกษียณอายุให้สูงสุด

ปัจจัยการเตรียมตัวด้านสินทรัพย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า พบว่า การจัดสรรเงิน การออมและการลงทุน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การจัดการภาระหนี้สิน และการสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า ในทิศทางบวก คือ การจัดสรรเงิน การออมและการลงทุน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การจัดการภาระหนี้สิน และการสะสมเงินใช้ยามฉุกเฉิน มีผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนราวัลลภ ศุภวงศ์ (2564) พบว่า คนวัยทำงานให้ความสำคัญและมีการวางแผนทางการเงินในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าการวางแผนทางการเงินขึ้นอยู่กับปัจจัยใดบ้าง อันจะนำไปสู่การให้ความรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการนำตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้กับกลุ่มประชากรในจังหวัดอื่น เพื่อยืนยันผลการวิจัย
2. การศึกษาครั้งต่อไปอาจเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ต่ออย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุ เช่น ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กรจงรักษ์ ชาตรุฎิวิน. (2561). ปัญหาของผู้สูงอายุกับการจัดสวัสดิการชุมชนในเขตเมือง: ศึกษากรณี 2
ชุมชน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยสังคม*, 41(2), 67-96.
- กระทรวงมหาดไทย. (2564). *สถิติผู้สูงอายุไทย สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านมกราคม 2565*.
สืบค้น 17 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.dopa.go.th/main/web_index
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง)*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชนิษฐา ตันสถาวีร์รัฐ และธฤตพน อยู่สวัสดิ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล
ของพนักงานเครือข่ายหน้าเขียน ในเขตกรุงเทพมหานคร (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ชนิตา ชำนาญเหนาะ. (2564). *พฤติกรรมกรวางแผนการเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล*. (การค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชมภูษุ หุ่นาค และปภาวดี มนต์วีรัต. (2565). การบริการสาธารณะสำหรับพลเมืองผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาล
เมืองในเขตจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 1. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 15(1), 35-75.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). *การวางแผนการเงิน*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565, จาก
[https://www.set.or.th/th/education-](https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/glossary/financial-planning?lang=th)
[research/education/happymoney/glossary/financial-planning?lang=th](https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/glossary/financial-planning?lang=th)
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2563). *5 ขั้นตอนการวางแผนทางการเงินให้มั่นคง เห็นผลเป็นรูปธรรม*. สืบค้น
15 กรกฎาคม 2565, จาก [https://www.krungsri.com/th/planyourmoney/must-stories/life-](https://www.krungsri.com/th/planyourmoney/must-stories/life-plan/5-steps-)
[plan/5-steps-](https://www.krungsri.com/th/planyourmoney/must-stories/life-plan/5-steps-)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *การวางแผนการเงิน*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2567, จาก
<https://www.bot.or.th/th/satang-story/money-plan/planning-steps.html>
- นราวัลลภ ศุภวงศ์. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินในคนวัยทำงาน*. (การค้นคว้าอิสระ).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- วันธนี สุดศิริ, ภัทราพร ปุณะตุง และวารีย์ ศรีสุรพล. (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการวางแผนทาง
การเงินสำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทร*
วิโรฒ, 11(2), 18-34.
- วิมลพร สมัครเขตกร และปัญญา ศรีสิงห์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความ
มั่นคงตอนเกษียณอายุ กรณีศึกษา ลูกค้ายูโอบี สาขานนศรีวิธา. *วารสารศิลปการจัดการ*. 4(3),
567-581.
- ศรีเรือน แก้วก้งวาน. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น-วัยสูงอายุ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมคิด ยาเคน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ
ของพนักงานเทศบาลแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัย*
อุบลราชธานี, 10(2), 25-40.

-
- สมบุรณ์ สารพัด, ศิริสุข อินละคร และชไมพร ชินโชติ. (2564). การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชากรวัยทำงานในจังหวัดชลบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(3), 218-234.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564 (บทสรุปสำหรับผู้บริหาร)*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/ประชากรสูงอายุ>.
- Adam, A. M., Frimpong, S., & Boadu, M. O. (2017). Financial literacy and financial planning: Implication for financial well-being of retirees. *Business and Economic Horizons*, 13(2), 224-236.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed.). New Jersey: Prentice Hall
- Hallman, V. G. & Rosenbloom, J. S. (2000). *Personal Financial Planning* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Lee, D., Arumugam, D., & Arfin, N. B. (2019). A study of factors influencing personal financial planning among young working adults in Kuala Lumpur, Malaysia. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 7(5S), 114-119.
- Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- WHOQOL group. (1994). The World Health Organization Quality of Life assessment (WHOQOL): Position paper from the World Health Organization. *Social Science & Medicine*, 41(10), 1403-1409.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper & Row.